

(Ministru kabineta
2010.gada 26. augusta
rīkojums Nr. 513)

**Pasākumu plāns ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences
nodrošināšanai 2010.–2013.gadam**

SATURA RĀDĪTĀJS

Pasākumu plānā lietotie saīsinājumi	3
Informācija par darba grupas darbu	4
Pasākumi ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences veicināšanai	8
Pasākumi, kurus neatbalstīja darba grupa	32

Pasākumu plānā lietotie saīsinājumi

APK – Administratīvo pārkāpumu kodekss
CSP – Centrālā statistikas pārvalde
EM – Ekonomikas ministrija
ES – Eiropas Savienība
FIDIC – *International Federation of Consulting Engineers*
FKTK – Finanšu un kapitāla tirgus komisija
FM – Finanšu ministrija
IAUI – Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija
IeM – Iekšlietu ministrija
IIN – iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP – iekšzemes kopprodukts
IUB – Iepirkumu uzraudzības birojs
KL – Krimināllikums
KM – Kultūras ministrija
KNAB – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
LB – Latvijas Banka
LBAS – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
LDDK – Latvijas Darba devēju konfederācija
LM – Labklājības ministrija
LTRK – Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera
MK – Ministru kabinets
NĪN – nekustamā īpašuma nodoklis
OECD – *The Organisation for Economic Co-operation and Development*
PTAC – Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
PVD – Pārtikas un veterinārais dienests
PVN – pievienotās vērtības nodoklis
SM – Satiksmes ministrija
TM – Tieslietu ministrija
UIN – uzņēmumu ienākuma nodoklis
VDI – Valsts darba inspekcija
VID – Valsts ieņēmumu dienests
VK – Valsts kancelejas
VM – Veselības ministrija
VP – Valsts policija
VSS – Valsts sekretāru sanāksme
ZM – Zemkopības ministrija
ZS – Zemnieku Saeima

Informācija par darba grupas darbu

Ievads

Pasākumu plāns ēnu ekonomikas apkaršanai un godīgas konkurences veicināšanai (turpmāk – pasākumu plāns) ir izstrādāts, lai izpildītu Ministru prezidenta 2010. gada 15. marta rīkojuma Nr. 96 „Par darba grupu” uzdevumu – līdz 2010. gada 1. jūnijam izstrādāt un iesniegt Ministru kabinetā konceptuālus risinājumus ēnu ekonomikas apkaršanai.

Darba grupā piedalās sociālie partneri (LBAS, LTRK, ZS un LDDK), FM, EM, TM, ZM, SM, LM, VK, VM, VP, VID, KNAB, kā arī LB un CSP speciālisti.

Kopš darba grupas izveidošanas ir notikušas deviņas sanāksmes. Papildus tam, lai apzinātu ēnu ekonomikas izpausmes un risinājumus tās apjoma mazināšanai konkrētās nozarēs, tika rīkotas atsevišķas tikšanās par būvniecības, lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības, transporta, loģistikas, metālapstrādes, izložu un azartspēļu, veselības aprūpes un tirdzniecības nozares jautājumiem, kurās piedalījās attiecīgo nozaru pārstāvji, atbildīgās ministrijas, FM un VID. Tāpat tika organizēta diskusija ar komunikācijas speciālistiem, sociālantropologiem un sociologiem par komunikācijas lomu ēnu ekonomikas apkaršanā.

Darba grupas galvenais uzdevums otrajā posmā bija izstrādāt konceptuālus risinājumus, kas vērsti uz ēnu ekonomiku veicinošo faktoru (cēloņu) ierobežošanu un nodokļu maksātāju uzvedības sistēmisku korekciju. Šim nolūkam darba grupa:

1. Sākotnēji teorētiski aplūkoja jēdziena „ēnu ekonomika” būtību un aprēķināšanu, tika uzaicināti augstskolu mācītāji, uzklautas CSB un LB prezentācijas.

2. Izvērtēja VID un citu kontrolējošo iestāžu darbu pārkāpumu atklāšanā un novēršanā.

3. Iepazinās ar privātā sektora redzējumu par galvenajiem cēloņiem, kas mazina motivāciju darboties legāli (LTRK sniegtā informācija).

4. Analizēja katru nozari atsevišķi un izstrādāja atbilstošus risinājumus šādās nozarēs:

- 1) būvniecība;
- 2) transports un loģistika;
- 3) metālapstrāde;
- 4) mazumtirdzniecība;
- 5) lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība un pārtikas aprīte;
- 6) izlozes un azartspēles.

5. Analizēja iespējamo nodokļu politikas ietekmi uz ēnu ekonomiku.

6. Aicināja uz diskusiju komunikācijas speciālistus, sociālantropologus un sociologus, lai labāk izprastu sabiedrības noskaņojumu un tā ietekmēšanas mehānismus, kā arī komunikācijas lomu ēnu ekonomikas apkaršanā.

7. Izvērtēja motivējošus pasākumus pārejai no ēnu ekonomikas uz legālu darbību, samazinot ar pārejas brīdi saistītos riskus.

Rezultātā darba grupa nonāca pie šādiem secinājumiem.

Ēnu ekonomikas apjoma samazināšanas pamatprincips

Padarīt darbošanos ēnu ekonomikā pēc iespējas neizdevīgāku un darbošanos legālajā ekonomikā pēc iespējas izdevīgāku, atvieglot pāreju uz legālo ekonomiku un uzlabojot komunikāciju starp publisko pārvaldi un sabiedrību.

Ēnu ekonomikas samazināšana	Legālās ekonomikas veicināšana
Lielākas iespējas tikt pieķertam – efektīvāka kontrole. Efektīvākas sankcijas. Ierobežota pieeja sadarbībai ar valsti – iepirkumos, projektos. Lielākas administratīvās prasības.	Atvieglota sadarbība ar valsti – iepirkumos, projektos. Vienkāršotas administratīvās prasības. Mazāka kontrole no valsts puses.
Atvieglota pāreja uz legālo ekonomiku Uzlabota komunikācija ar sabiedrību	

Darbības legālajā ekonomikā veicināšana

Ir ļoti svarīgi, lai pasākumi ēnu ekonomikas apkarošanai radītu pēc iespējas mazāku negatīvu ietekmi uz tiem uzņēmējiem, kuri pilda savas saistības pret valsti, un radītu viņiem motivāciju arī turpmāk darboties legāli. Tas ir iespējams, tikai **nodalot uzņēmējus, kuri godīgi pilda savas saistības pret valsti, no ēnu ekonomikas dalībniekiem un piemērojot tiem atšķirīgu attieksmi no valsts puses**. Šim nolūkam darba grupa piedāvā divu veidu risinājumus:

- 1) Izstrādāt koncepciju izvērtējot iespējas izveidot uzticamo uzņēmēju sarakstu, lai vienkāršotu pietiekšanos valsts un pašvaldību iepirkumiem, kā arī pretendēšanu ES projektu finansējumam, samazinātu administratīvos šķēršļus un nodrošinātu iespējami ātrāku uzņēmēju atbilstības kvalifikācijas prasībām vērtēšanu. Šajos sarakstos tiktu reģistrēti uzņēmēji, kuri atbilst noteiktiem kritērijiem un piekrīt publiskot informāciju par savu uzņēmumu. Reģistrēšanās sarakstos cita starpā varētu veicināt tajos esošo uzņēmēju savstarpējo sadarbību, pamatojoties uz sarakstos norādītās informācijas publisko ticamību;
- 2) Latvijas „atzītā komersanta” shēmas izveidošana muitas jomā. Uzņēmējiem ir iespējas pakāpeniski iegūt arvien lielāku uzticamības pakāpi, līdz ar to iegūt tiesības uz arvien lielākiem atvieglojumiem, kārtējot muitas lietas.

Ieviešot minētos risinājumus, pakāpeniski tos varētu sasaistīt ar administratīvo procedūru vienkāršošanu un kontroles riska līmeni, padarot legālu darbību arvien izdevīgāku.

Atšķirīgas prasības ir nosakāmas arī attiecībā uz **mazajiem uzņēmējiem**. Mazo uzņēmumu lielā skaita un nelielā valsts fiskālā ieguvuma dēļ nav lietderīga pārmērīgu kontrolējošo dienestu resursu ieguldīšana kontroles veikšanā. Tā vietā mazajiem uzņēmējiem būtu jāpiedāvā vienkārša un viegla nodokļu nomaksas kārtība, kas motivē nodokļu nomaksu un nodrošina sistēmas pārskatāmību un kontroles iespējas ar salīdzinoši nelieliem resursiem. Līdz šim veidotajos īpašajos mazo uzņēmumu nodokļu maksāšanas režīmos nav pietiekoši ņemts vērā to piemērošanas aspekts. Tādēļ šīs iespējas (fiksētais nodoklis, patentmaksas) izmanto neliels skaits uzņēmēju – lielākoties tie, kuri saskata iespēju šādā veidā samazināt savus nodokļu maksājumus. Savukārt Valsts ieņēmumu dienestam tiek sarežģīta uzraudzības funkcijas veikšana. Piedāvātais risinājums – izvērtēt pastāvošos mazo uzņēmumu nodokļu samaksas režīmus un pakāpeniski virzīties uz šo režīmu konsolidāciju un skaita samazināšanu.

Viens no darba grupas piedāvātajiem rīcības virzieniem ir **administratīvo prasību un to izpildes vienkāršošana**, cita starpā veicot sistemātisku noteikto administratīvo prasību pārskatīšanu, atceļot nelietderīgās un traucējošās prasības un pilnveidojot IT sistēmas, padarot tās lietotājam draudzīgākas.

Ekonomiskās krīzes apstākļos daudziem uzņēmumiem rodas grūtības izpildīt savas nodokļu samaksas saistības. Līdz ar to palielinās risks, ka šie uzņēmumi varētu tikt likvidēti vai pievērsties ēnu ekonomikas aktivitātēm. Tāpēc darba plānā tiek piedāvāti **atbalsta pasākumi īslaicīgās grūtībās nonākušiem uzņēmumiem**, kas sadarbojas ar valsti savu saistību izpildē:

- 1) vienreizējs pasākums soda naudas un nokavējuma naudas dzēšanai tiem uzņēmējiem, kuri līdz noteiktam brīdim samaksā nodokļu pamatparādu;
- 2) uz noteiktu laiku atcelt nokavējuma naudu gadījumos, kad tiek pagarināts nodokļa samaksas termiņš vai nodokļa samaksa tiek sadalīta daļās.

Ēnu ekonomikas samazināšana

Lai samazinātu motivāciju darboties ēnu ekonomikā, ir jāsamazina iespējamais ieguvums, proti:

- 1) jāpalielina risks tikt atklātam;
- 2) jāpilnveido sankciju sistēma, kas radītu būtiskus materiālos zaudējumus un ierobežotu attiecīgo personu iespējas turpināt neatļautās darbības;
- 3) jāierobežo ēnu ekonomikas dalībnieku pieeja sadarbības līgumiem ar valsti – iepirkumos, projektos, kā arī administratīvo prasību vienkāršojumiem.

Atklāšanas risks palielinās proporcionāli kontrolējošo iestāžu kapacitātei, tāpēc viens no darba grupas piedāvātajiem rīcības virzieniem ir **kontrolējošo iestāžu kapacitātes paaugstināšana**:

- 1) piešķirot tām papildu tiesības;
- 2) dodot pieeju papildu informācijai;
- 3) optimizējot funkcijas un uzdevumus;

4) piešķirot papildu finansējumu.

Darba grupa vienojās arī **pārskatīt pastāvošos administratīvos sodus**, izvērtējot to efektivitāti un izstrādājot priekšlikumus administratīvo sodu sistēmas pilnveidošanai. Tiek piedāvāts **pārskatīt arī pastāvošo atļauju, licenču un reģistrācijas sistēmu**, lai nodrošinātu attiecīgās personas darbības apturēšanu vai pārtraukšanu, ja tiek konstatēti pārkāpumi.

Pāreja no ēnu ekonomikas uz legālu darbību

Viens no būtiskiem apstākļiem, kas attur ēnu ekonomikas dalībniekus no savas darbības legalizācijas, ir ar pārejas brīdi saistītie riski. Lai mazinātu šos riskus, darba grupa piedāvā paredzēt iespēju deklarēt nelegāli iegūtu līdzekļu uzkrājumus, nomaksājot noteiktu nodokli.

Lai panāktu būtiskas izmaiņas īstermiņā, ir nepieciešams vienlaicīgi realizēt vienreizējo pasākumu paketi:

- 1) ieviest sākumdeklarēšanu;
- 2) paredzēt iespēju deklarēt nelegāli iegūtu līdzekļu uzkrājumus, nomaksājot noteiktu nodokli;
- 3) soda naudas un nokavējuma naudas dzēšana, ja tiek samaksāts pamatparāds.

Horizontālie pasākumi

Darba grupa identificēja arī vairākus pasākumus, kas saistīti uzreiz ar vairākiem rīcības virzieniem, tajā skaitā nodokļu sistēmas efektivitātes celšana un komunikācijas pasākumi.

Nodokļu sistēmas efektivitātes paaugstināšanai būtu realizējami šādi rīcības virzieni:

- 1) nodokļu sloga pārvešana uz tām jomām, kurās ir zemāks izvairīšanās risks;
- 2) atvieglojumu un izņēmumu skaita samazināšana.

Zems sabiedrības uzticības līmenis valsts pārvaldei un tās veidotajai politikai tika identificēts kā būtiska problēma, kas veicina ēnu ekonomikas pieaugumu. Komunikācijas jomā piedāvātie rīcības virzieni:

- 1) pozitīvo un negatīvo piemēru publiskošana;
- 2) sabiedrības informēšana par valsts budžetā nomaksāto nodokļu izlietojumu un valsts sniegto pakalpojumu kvalitātes sasaisti ar nomaksāto nodokļu apjomu.

Daļa no plānā iekļautajiem pasākumiem ir precīzi definēti un realizējami normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, bet atsevišķi pasākumi prasa papildu izpēti un detalizētāku risinājumu izstrādi.

Darba grupa piedāvā turpināt darbu, regulāri informējot Ministru kabinetu par progresu. Darba grupas mērķis būs sekot šī plāna izpildei, kā arī nepieciešamības gadījumā **izstrādāt jaunus priekšlikumus**, ja plāna realizācijas gaitā kāda uzdevuma risināšana izrādīsies neiespējama, nedos gaidītos rezultātus vai ja kopējā mērķa sasniegšanai būs nepieciešami jauni risinājumi.

Plānā ir iekļauti visi darba grupas dalībnieku izteiktie priekšlikumi ēnu ekonomikas samazināšanai, legālas uzņēmējdarbības un godīgas konkurences veicināšanai. Atsevišķus pasākumus darba grupa nav atbalstījusi, taču, lai radītu pilnīgu priekšstatu par darba grupas ietvaros notikušajām diskusijām un aptvertajiem priekšlikumiem, arī tie ir iekļauti **informācijai 1.pielikumā**, norādot darba grupas noraidošo attieksmi, kā arī šī viedokļa pamatojumu.

Vispārīgs plānā ietvertu pasākumu ietekmes uz budžetu novērtējums

Kopumā plāns dos pozitīvu ietekmi uz valsts budžeta ieņēmumiem, jo veicina labprātīgu nodokļu nomaksu un ierobežo to personu darbību, kas nodokļus nemaksā, tomēr jāņem vērā, ka atsevišķu pasākumu ieviešana sākotnēji prasīs arī budžeta izdevumus.

Citi veiktie pasākumi

Paralēli darba grupas darbam jau šobrīd tiek virzīti vai īstenoti šādi pasākumi, kas saistīti ar ēnu ekonomikas apkarošanu:

1. Tiek gatavots Valsts tiesībaizsardzības iestāžu rīcības plāns 2010. gadam, lai aktivizētu cīņu pret cigarešu un alkohola kontrabandu un to nelegālu tirdzniecību Latvijā (VID).

2. Ministru kabinetā apstiprināts Pasākumu plāns neregistrētās nodarbinātības mazināšanai 2010.–2013. gadam (LM).

3. Ministru kabinetā 2009. gada 7. jūlijā izskatīts informatīvais ziņojumu „Par likumības ievērošanu kokmateriālu tirgū Latvijā” (ZM).

4. Ministru kabinetā izskatīts informatīvais ziņojums „Par atbildības regulējumu un sodu politiku komerciesībās”, kas ietver risinājumus atbildības palielināšanai par pārkāpumiem komercdarbībā (tajā skaitā nodokļu likumdošanas neievērošanu) (TM).

Par minētajiem pasākumiem atbildīgās iestādes piedalījās arī darba grupā.

Pasākumi ģēnu ekonomikas samazināšanai un godīgas konkurences veicināšanai

Nr.p.k. (Nr. ar kuru iesniedz a VSS)	Plānā noteiktais mērķis:	Ģēnu ekonomikas apjoma samazināšana un godīgas konkurences nodrošināšana						
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Nodokļu politikas pasākumi						
	Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
1.	Izvērtēt jau pastāvošos nodokļu režīmus mazajiem uzņēmumiem un izstrādāt priekšlikumus mazo uzņēmumu nodokļa maksāšanas režīmu konsolidācijai un vienkāršošanai.	01.07.2011.	FM	Tīks vienkāršota mazajiem komersantiem piemērojamā nodokļu sistēma, tā padarīta vienkārša, visiem saprotama, Viegļāk konstatēt nodokļa nemaksāšanas gadījumus. Veicina nodokļu samaksu valsts budžetā. Izstrādāts politikas plānošanas dokuments un iesniegts MK.	Tīek skatīts Nodokļu un nodevu sistēmas attīstības pamatnostādņu ietvaros.	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
2.	Pakāpeniski, ņemot vērā situāciju valsts budžetā, palielināt ar IIN neapliekamo minimumu.	01.01.2011. 01.01.2012. 01.01.2013.	FM	Samazina darbaspēka izmaksas komersantiem. Palielina nodokļa progresivitāti, tā taisnīgāku piemērošanu (vairāk maksā tie, kam lielāki ienākumi), kas savukārt samazina vēlmi saņemt „algu aploksnē”. Izstrādāti un MK iesniegti grozījumi MK 14.06.2009 noteikumos Nr. 531 „Noteikumi par mēneša neapliekamā minimuma un nodokļa atvieglojuma	Tīek skatīts Nodokļu un nodevu sistēmas attīstības pamatnostādņu ietvaros.	Paaugstinot par 20 LVL mēnesī, fiskālā ietekme 37,6 milj.gadā. Valsts budžets.	Atbalsta	

				apmēru iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanai”				
3.	Izvērtēt pastāvošos UIN un IIN atvieglojumus no to ekonomiskās efektivitātes un administrēšanas viedokļa.	01.10.2010.	FM	Tā kā jebkurš nodokļu atvieglojums vienlaikus arī sarežģī un sadārdzina konkrētā nodokļa administrēšanu, šo atvieglojumu pārskatīšana ļauj izvērtēt atvieglojuma ekonomisko un sociālo nozīmīgumu pret tā administrēšanai patērētajiem resursiem. UIN atvieglojumu pārskatīšana vienlaikus dod iespēju atcelt atvieglojumus, kas nav sasnieguši to ieviešanas mērķi, to vietā, iespējams, ieviešot mērķtiecīgākus. Izstrādāts informatīvais ziņojums un iesniegts MK.	Tiek skatīts Nodokļu un nodevu sistēmas attīstības pamatnostādņu ietvaros.	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Samazināt administratīvo slogu						
	Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
4.	Izstrādāt priekšlikumus elektroniskās deklarēšanas sistēmas pilnveidošanai, nodrošinot automātisku deklarācijas aizpildīšanu ar VID rīcībā esošo informāciju.	01.09.2010.	FM, VID	Atvieglota gada ienākumu deklarēšana. Saeimā iesniegti priekšlikumi grozījumiem likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” uz Saeimas 2.lasījumu. Priekšlikumu iesniegšanas termiņš 01.09.2010.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
5.	Izvērtēt iespējas pilnveidot nodokļu samaksas un uzskaites sistēmu. Tai skaitā iespēju izveidot sistēmu, kurā	01.07.2011.	FM, Valsts kase, VID	Vienkāršota nodokļu atmaksa un pilnveidota uzskaitē. Izstrādāts politikas		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

	katram nodokļu maksātājam tiktu izveidots vienotais nodokļu konts, no kura tiek maksāti visi nodokļi un citi valsts obligātie maksājumi, kā arī uz kuru tiek pārskaitītas visas nodokļu pārmaksas.			plānošanas dokuments un iesniegts MK.				
6.	Sagatavot politikas plānošanas dokumentu par valsts pārvaldei iesniedzamās informācijas dublēšanās novēršanu, izvērtēt informācijas iesniegšanas biežumu, kā arī izvērtēt un atcelt prasības, kas ir formālas un nerada būtisku ietekmi uz sabiedrību.	01.07.2011.	VK, Visas ministrijas	Tiktu izskausta nevajadzīgas informācijas iesniegšana, iesniedzamās informācijas dublēšanās. Pamatota dažādu apsekojumu un pārbaužu sistēma. Samazina iespaidu, ka valsts veic daudz un dažādas nevienam nevajadzīgas pārbaudes. Izstrādāts politikas plānošanas dokuments un iesniegts MK.	Jautājums tiek risināts funkciju audita un citu MK noteikto iniciatīvu ietvaros.	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
7.	Izvērtēt iespējas izveidot sadarbības mehānismu starp kontrolējošām iestādēm, ņemot par pamatu labākās prakses piemērus (piemēram, VID un VDI sadarbība).	01.01.2011.	FM, EM, ZM, visas ministrijas	Efektīvāka, koordinētāka kontrole, mazāks apgrūtinājums iedzīvotājiem un komersantiem Izstrādāts politikas plānošanas dokuments un iesniegts MK.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Atbalsts uzticamajiem uzņēmējiem un pāreja uz legālo ekonomiku veicināšana						
	Pasākumi izvīrtītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
8.	Izstrādāt koncepciju izvērtējot iespējas izveidot uzticamo uzņēmēju sarakstu, paredzot iespējamās tā veidošanas principus un sadarbības mehānismu, kas nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi arī pret ārvalstu	01.11.2010.	FM, VID, visas ministrijas	Izveidot uzņēmēju „balto sarakstu”, lai vienkāršotu pieteikšanos valsts un pašvaldību iepirkumiem, kā arī pretendēšanu ES projektu finansējumam, samazinātu administratīvos šķēršļus un nodrošinātu		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

	uzņēmējiem. Izstrādājot koncepciju, izvērtēt iespēju izmantot LDDK un LBAS izstrādāto uzņēmumu „Ilgspējas indeksu”.			iespējami ātrāku uzņēmēju atbilstības kvalifikācijas prasībām vērtēšanu. Šajos sarakstos tiktu reģistrēti uzņēmēji, kuri atbilst noteiktiem kritērijiem un piekrīt publiskot informāciju par savu uzņēmumu. Reģistrēšanās sarakstos cita starpā varētu veicināt tajos esošo uzņēmēju savstarpējo sadarbību, pamatojoties uz sarakstos norādītās informācijas publisko ticamību. Izstrādāta koncepcija un iesniegta MK.				
9.	Latvijas „atzītā komersanta” shēmas izveidošana muitas jomā.	01.10.2010.	FM, VID	Uzņēmējiem ir iespējas pakāpeniski iegūt arvien lielāku uzticamības pakāpi un līdz ar to iegūt tiesības uz arvien lielākiem atvieglojumiem kārtējot muitas lietas. Izstrādāts politikas plānošanas dokuments un iesniegts MK.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
10.	Izstrādāt koncepciju vienreizējam pasākumam par soda naudas un nokavējuma naudas dzēšanu tiem uzņēmējiem, kas līdz noteiktam brīdim samaksā nodokļu pamatparādu.	01.10.2010.	FM, VID	Radītu nodokļu maksātājiem, kas krīzes ietekmē nevarēja pilnībā norēķināties ar valsts budžetu, iespēju turpināt uzsākt saimniecisko darbību. Nodokļu maksātāji nebūtu spiesti esošajiem uzņēmumiem uzsākt maksātnespējas procesu un meklēt citas iespējas kā darboties (iespējams pat uzsākot neregistrētu saimniecisko darbību). Palielinātu ieņēmumus		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

				valsts budžetā, jo tiktu samaksāts nodokļu parāds, ko citādi būtu grūti iekasēt. Izstrādāta koncepcija un iesniegta MK.				
11.	Uz noteiktu laiku atcelt nokavējuma naudu gadījumos, kad tiek pagarināts nodokļa samaksas termiņš vai nodokļa samaksa tiek sadalīta daļās.	01.01.2011.	FM	Atvieglota situācija uzņēmējiem, kuri sadarbojas ar VID savu parādu nomaksā. Izstrādāti un MK iesniegti grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām”.		Piešķirto līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
12.	Izstrādāt koncepciju un iesniegt MK, dodot iespēju personām, kuras izvairījušās no nodokļu nomaksas, segt valstij radītos zaudējumus, kas saistīti ar nodokļu nemaksāšanu (KL 218.p., APK 159.p.), vienlaicīgi risinot jautājumu par šo personu atbrīvošanas no atbildības iespējām, kā arī legalizēt neregistrētā darbībā iegūtos līdzekļus, tādējādi atvieglot pāreju uz legālo ekonomiku. Ieviešams vienlaicīgi ar sākumdeklarāciju līdz 01.07.2011.	15.01.2011.	FM, VID, KNAB, TM, IeM, Ģenerālprokuratūra	Saistībā ar sākumdeklarācijas ieviešanu, dod iespēju ne tikai fiksēt personas mantas stāvokli, bet arī uzrādīt nedeklarētos ienākumus un legalizēt neregistrētā darbībā iegūtos līdzekļus, tādējādi tiek atvieglota pāreja uz legālo ekonomiku. Izstrādāta koncepcija un iesniegta MK.		Piešķirto līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
13.	Izstrādāt vidēja termiņa koncepciju par minimālās mēneša darba algas noteikšanu turpmākajiem gadiem, paredzot arī tās diferenciāciju atkarībā no profesiju kataloga.	01.07.2011	LM	Minimālās darba algas noteikšana atbilstoši situācijai tautsaimniecībā, ņemot vērā arī darba ražīguma izmaiņas (īpaši mazāk kvalificēto vidū), ir būtiska gan tautsaimniecības ilgtspējai, gan godīgas konkurences principiem. Izstrādāta koncepcija un		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

				iesniegta MK.				
14.	Paredzēt līdzīgu kritēriju kā publiskajos iepirkumos, ka pretendenta uzņēmumā ir jānodrošina vismaz 70% no vidējās algas nozarē, kā arī nepieciešamību vērtēt to, kā šīs personas ievēro nodokļu normatīvo aktu prasības, arī attiecībā uz publisko tiesību līgumu slēgšanu ar valsti (piemēram, a/s „Latvijas valsts meži” cirsmu izsoles).	01.01.2011.	FM, visas ministrijas	Veicina komersantu atteikšanos no algu izmaksas „aploksnē”, jo valsts ar šādiem komersantiem neslēdz vienošanās. Izstrādāti un MK iesniegti grozījumi normatīvajos aktos.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
15.	Noteikt labprātīgas un savlaicīgas nodokļu samaksas faktoru kā horizontālo kritēriju pie ES fondu naudas piešķiršanas.	01.01.2011.	FM	Veicina komersantu atteikšanos no algu izmaksas aploksnē”, jo valsts nepiešķir ES fondu naudu tiem, kas izvairās no nodokļu samaksas. Izstrādāti un MK iesniegti grozījumi normatīvajos aktos.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
	Ricības virziens mērķa sasniegšanai	Kontrolējošo iestāžu kapacitātes nodrošināšana						
	Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
16.	Izstrādāt normatīvo aktu projektus, uzliekot personām par pienākumu veikt mantiskā stāvokļa sākumdeklarāciju un nosakot, ka par nelegāli iegūtiem ir uzskatāmi visi tie mantiskie līdzekļi, kas iegūti pēc sākumdeklarācijas un kuru izcelsmi nav iespējams pierādīt. Sākumdeklarācija ieviešama ne vēlāk kā 01.07.2011.	15.02.2011.	FM, VID, KNAB, TM, Ģenerālprokuratūra	Uzlabo kontroli pār fizisko personu mantisko stāvokli un gūtajiem ienākumiem. Šāds kontroles mehānisms kompetentajām institūcijām palīdz veikt kontroli pār fizisko personu gūto ienākumu izcelsmi, kā arī palīdz atklāt pārkāpumus. Ierobežo personu vēlmi veikt nelegālu uzņēmējdarbību, jo ir apgrūtināta iegūto līdzekļu izmantošana, kā arī dod		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

				psiholoģisku efektu, jo persona zina, ka kontrolējošajām iestādēm ir vieglāk pierādīt nedeklarētu ienākumu esamību. Izstrādāti normatīvie akti un iesniegti Saeimā.				
17.	Pilnveidot sabiedrības informēšanu par ziņošanas iespējām, ziņotāja tiesībām un garantijām.	01.10.2010.	VID, FM, TM, ZM	Pilnveidota informācija kontrolējošo iestāžu interneta mājas lapās. Papildus informācija iestāžu apmeklētājiem. Piešķirtā finansējuma ietvaros informācija masu medijos. Informācija publicēta iestāžu interneta mājas lapās.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
18.	Sagatavot politikas plānošanas dokumentu par kontrolējošo iestāžu kapacitātes izvērtējumu, lai novērstu korupcijas iespējas un nodrošinātu pilnvērtīgu kontroles funkciju veikšanu.	01.12.2010.	VK sadarbībā ar FM, visas ministrijas	Uzlabojas kontrolējošo iestāžu iespējas novērst un atklāt pārkāpumus, kā arī pieaug darbinieku kvalifikācijas un lojalitātes līmenis. Izstrādāts politikas plānošanas dokuments un iesniegts MK.		Papildus finansējums saskaņā ar izstrādātajiem risinājumiem	Atbalsta	
19.	Organizēt diskusiju par iespējām atvieglot un paātrināt piekļuvi Elektronisko sakaru likumā noteiktajiem atrašanās vietas datiem operatīvās darbības subjektiem un izmeklēšanas iestādēm.	01.01.2011.	FM, TM, VID, SM, IEM, KNAB, Valsts policija, Ģenerālprokuratūra.	Tiks palielināta Finanšu policijas kapacitāte latentu noziedzīgo nodarījumu atklāšanā un novēršanā, jo īpaši, kas saistīta ar organizētās noziedzības darbību, kas lielā mērā iespaido ēnu ekonomikas apjomus valstī. Jautājums pārrunāts starp institūcijām, identificēta tālākā rīcība.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
20.	Organizēt diskusiju par nepieciešamību veikt grozījumus Kredītiestāžu likumā, nosakot, ka tāda paša	01.10.2010.	FM, VID, TM, IeM, Ģenerālprokuratūra	Palielināsies VID darbības efektivitāte. Jautājums pārrunāts starp institūcijām, identificēta		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalstīt	

	apjoma informācija kā Kontroles dienestam tiek sniegta arī VID.			tālākā rīcība.				
21.	Ieviest normu, kura noteiktu, ka pēc likumā „Par nodokļiem un nodevām” noteiktā sliekšņa sasniegšanas juridiskajām personām jādeklarē visus iepriekšējā mēneša laikā skaidrā naudā veiktos darījumus – arī ar fiziskajām personām, kurām atbilstoši nodokļu jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem nav jāreģistrējas VID kā saimnieciskās darbības veicējām.	01.10.2010.	FM, VID	Pastiprināta skaidrā naudā veikto darījumu kontrole. Izstrādāti un MK iesniegti grozījums likumā "Par nodokļiem un nodevām"		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalstīt	
22.	Līdzīgi kā tas ir šobrīd personām, kas reģistrējas Uzņēmumu reģistrā, noteikt, ka arī fiziskajām personām, kurām jāreģistrējas VID kā saimnieciskās darbības veicējām, tas jā dara pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas, kā arī reģistrējoties jānorāda darbības jomas, kurās tās darbosies.	01.01.2011.	FM, VID	Novērsta iespēja, ka nodokļu maksātājs veselu mēnesi gūst ieņēmumus, bet ieņēmumus nodokļu aprēķināšanai no saimnieciskās darbības sāk reģistrēt tikai no tā brīža, kad VID reģistrējies kā saimnieciskās darbības veicējs, kā arī netiks pieļauta iespēja faktiski pastāvošās darba attiecības noformēt kā uzņēmumu līgumu. Izstrādāti un MK iesniegti grozījums likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
23.	Noteikt, ka, ja nodokļu maksātājs kārtu grāmatvedības reģistrus ar datoru, pēc nodokļu administrācijas pieprasījuma nodokļu revīzijas (audita)	01.01.2011.	FM, VID	Paaugstināta nodokļu kontroles efektivitāte, novērsta iespēja nodokļu maksātājam kārtot „dubulto” grāmatvedības uzskaiti, kad darījumi nodokļu vajadzībām		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

	veikšanai tam jānodrošina iespēju piekļūt visai uzņēmumā esošajos datoros glabātajai informācijai, kura saistīta ar uzņēmuma grāmatvedību un tās ierakstu attaisnojuma dokumentiem un jānodrošina iespēju šo informāciju pārņemt nodokļu administrācijas datu nesējā.			tiek atspoguļoti vienā datorgrāmatvedības programmā, bet grāmatvedības uzskaitē uzņēmuma vajadzībām tiek papildus veikta citā programmā vai citā datorā. Izstrādāti un MK iesniegti grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām”, likums „Par Valsts ieņēmumu dienestu”.				
24.	Veikt izmaiņas normatīvajos aktos, nosakot, ka personai, kas pārdod preces vai piedāvā pakalpojumus internetā, par šo darbību ir jāinformē VID, līdzīgi kā jau šobrīd tiek reģistrētas nodokļu maksātāja struktūrvienības.	01.01.2011.	FM, VID	Tiek reglamentēta darījumu veikšana elektroniskās komercijas jomā. Vienkāršota elektroniski veikto darījumu dalībnieku identificēšana, šādu darījumu veikšanas pierādīšana, darījumu vērtības, darījumu veikšanas vietas un brīža noteikšana. Izstrādāti un MK iesniegti grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām” un APK.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
25.	Sakārtot likumdošanu atbilstoši OECD vadlīnijām par transfcenu piemērošanu, to pamatojumu ar dokumentiem, un, atbilstoši labākajai praksei – pagarināt iespējamo auditējamo periodu uz pieciem gadiem. Normatīvajos aktos iestrādāt iespēju komersantiem griezties VID pirms darījuma veikšanas pārbaudīt transfcenas noteikšanas atbilstību normatīvajiem aktiem (atkārtoti nodokļu	01.06.2011.	FM, VID	Samazināts administratīvais slogs VID, kā arī nodokļu maksātājiem, jo ir novērsta neizpratne par transferta cenu noteikšanas kārtību. Izstrādāti un MK iesniegti grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām”.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

	auditā minētais jautājums nav pārbaudāms).							
26.	Noteikt Uzņēmumu reģistram pienākumu pirms veikt reģistrāciju vai pārreģistrāciju, pārbaudīt tiesisko pamatojumu pieteikumā norādītajai komersanta juridiskajai adresei, pieprasot iesniegt dokumentus, kas to pamato, kā arī pārbaudīt, vai amatpersonai saskaņā ar Iedzīvotāju reģistra datu bāzē esošajām ziņām ir deklarēta dzīves vieta.	01.01.2011.	FM, TM	Samazina iespēju reģistrēt „fiktīvus” uzņēmumus, kā rezultātā tiek ierobežota krāpniecisku shēmu veidošanas iespējas. Tiek taupīti VID resursi, jo šo personu atrašana, shēmu likvidēšana ir ļoti darbietilpīgs process. Uzņēmumu reģistrs veic nepieciešamās pārbaudes, ja nepieciešams izstrādāti un veikti grozījumi attiecīgajos normatīvajos aktos.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
27.	Izvērtēt iespējas koriģēt valsts nodevas apmēru, kas novērstu manipulācijas ar nekustamā īpašuma pārdošanas vērtību un izvairīšanos no valsts nodevas samaksas.	01.08.2011.	TM, FM, VID.	Sakārtots nekustamā īpašuma tirgus, nodrošināts darījumu „caurspīdīgums” un samazināta iespēja izvairīties no nodokļu un nodevu nomaksas. Izstrādāts politikas plānošanas dokuments un iesniegts MK..		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Normatīvo aktu izstrāde						
	Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
28.	Sagatavot vadlīnijas, kas noteiktu pamatprincipus normatīvo aktu izstrādāšanā, nodrošinot to pakāpenisku vienkāršošanu.	01.06.2011.	VK sadarbībā ar TM un FM, visas ministrijas	Pēc iespējas tiek nodrošināts, ka vienas jomas normatīvie akti tiek apvienoti, kas nodrošinātu to pārskatāmību, to piemērošana kļūst vienkāršāka, jo līdz minimumam ir samazināta normatīvo aktu sadrumstalotība (viens		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

				regulējums nav noteikts vairākos MK noteikumos vai pat vairākos likumos). Izstrādātas vadlīnijas.				
29.	Sabiedrībai saprotamu normatīvo aktu būtības un piemērošanas skaidrojumu izstrāde un publicēšana pirms jaunu normatīvo aktu spēkā stāšanās. Uzlabot sabiedrības informēšanu par Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem un to ietekmi uz Latvijas likumdošanu.	Pastāvīgi	Visas ministrijas	Novērš neskaidrības jaunu normatīvo aktu piemērošanā, līdz ar to samazinās kļūdu skaits, kā arī iespējas dažādi interpretēt konkrētas normatīvo aktu normas. Sabiedrībai saprotamāka normatīvo aktu būtība un jēga, līdz ar to arī samazinās iespaids, ka tas ko dara valsts ir tāls un nesaprotams. Sabiedrībai savlaicīgi izskaidroti un skaidri normatīvie akti. Ministriju mājas lapās publicēta informācija par tiem Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem, kas var ietekmēt konkrētā Latvijas normatīvā akta piemērošanu.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Sodu politika						
	Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
30.	Ziņojums par visu kontrolējošo iestāžu piemēroto administratīvo sodu struktūru, biežumu un piemēroto sodu lielumu par laiku no 01.01.2008. līdz 01.01.2010.:	Ministrijas iesniedz informāciju TM līdz 01.01.2011. TM iesniedz informatīvo ziņojumu	TM, visas ministrijas	Ļautu pārskatīt šobrīd pastāvošo sodu sistēmu, lai tiktu ievēroti sekojoši principi: - Novērst dažādos normatīvajos aktos noteikto sodu dublēšanos;		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

	<ul style="list-style-type: none"> - kādi sodi; - cik bieži tiek piemēroti; - cik liels sods tiek piemērots (maksimālais, minimālais); - konkrētā pārkāpuma attīstība. 	MK līdz 01.04.2011.		<ul style="list-style-type: none"> - Nodrošināt soda apmēra saikni ar pārkāpuma smagumu un vainas pakāpi; - Palielināt tās sankcijas, par kurām sodu sistēmas ziņojumā ir redzams, ka tās ir pārāk zemas, līdz ar to nesasniedz mērķi; - Palielināt sodu zemāko sliekšni tiem pārkāpumiem, par kuriem sodu sistēmas ziņojumā ir redzams, ka tie ir pārāk zemi. <p>Izstrādāts informatīvais ziņojums un iesniegts MK.</p>				
31.	Kontrolējošām iestādēm izstrādāt publiski pieejamas iekšējās vadlīnijas par administratīvā soda sankciju piemērošanas principiem, kur sods tiek piemērots balstoties uz tā samērīgumu pret konkrēto pārkāpumu.	01.06.2011.	TM, visas ministrijas, kuru pakļautībā ir kontrolējošās iestādes	Novērst gadījumus, kad par dažāda smaguma pārkāpumiem tiek piemērotas vienādas soda sankcijas. Netiek piemērots nesamērīgs sods par nenozīmīgiem pārkāpumiem. Izstrādātas vadlīnijas.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
32.	Izstrādāt informatīvo ziņojumu attiecībā uz normatīvajiem aktiem, kas nosaka dažādu atļauju (licenču) izsniegšanu – vai tajos ir noteikts, ka minētās atļaujas (licences) tiek atņemtas, ja personai tiek atklāti nopietni pārkāpumi	Ministrijas iesniedz informāciju EM līdz 01.01.2011. EM iesniedz informatīvo ziņojumu MK līdz 01.04.2011.	EM, Visas ministrijas	Komersanti, kuru saimnieciskās darbības veikšanai ir nepieciešamas atļaujas (licences), uzmanīgāk attiecas pret saviem pienākumiem un saistībām pret valsti, pretējā gadījumā tiek ierobežotas viņu iespējas veikt konkrēto saimniecisko darbību. Izstrādāts informatīvais ziņojums un iesniegts MK.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

33.	Pagarināt un konsolidēt periodu, par kuru darba devējam paredzama atbildība par nesamaksātajiem obligātajiem nodokļu maksājumiem par darbinieka/-u nodarbināšanu neregistrēti (šobrīd likumā „Par valsts sociālo apdrošināšanu” ir viens mēnesis, bet Darba likumā 3 mēneši).	01.01.2011.	LM, FM	Atturēs daļu darba devēju nodarbināt savus darbiniekus neregistrēti. Sniegtu labumu arī neregistrētajiem darbiniekiem, jo viņiem būtu tiesisks pamats vērsties tiesā pret darba devēju par neizmaksātās darba samaksas izmaksu par ilgāku periodu. Tiek radīta situācija, kad darba devējs un darbinieks vairs nav vienlīdz ieinteresēti neregistrētas nodarbinātības slēpšanā, jo darba devējam tā draud ar būtiskām sankcijām, bet darbiniekam nē. Izstrādāti un iesniegti MK grozījumi attiecīgajos tiesību aktos.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
34.	Organizēt diskusiju, lai izvērtētu iespējas paātrināt un vienkāršot kriminālprocesu nodokļu pārkāpumu lietās.	01.01.2012.	TM, FM	Ātrs un objektīvs kriminālprocess nodokļu jomā. Organizēta diskusija un identificēti tālākās rīcības virzieni.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalstīt	
35.	Publisko iepirkumu un ES fondu naudu piešķiršanas jomā noteikt ģenerāluzņēmējam civiltiesisko atbildību par apakšuzņēmējam konstatētajiem pārkāpumiem nodokļu nomaksas un nodarbinātības jomā.	01.06.2011.	FM	Tiek novērsta uzņēmumu ķēžu veidošana, kur galvenais uzņēmums darbojas godīgi, lai saņemtu pasūtījumu, bet izmaksu samazināšanai apakšuzņēmēju līmenī tiek pieļauti dažādi pārkāpumi. Galvenais pasūtījuma saņēmējs ir spiests ietekmēt arī savus apakšuzņēmējus strādāt godīgi. Izstrādāti un iesniegti MK grozījumi attiecīgajos	Pasākumu plāna neregistrētās nodarbinātības mazināšanai 2010.-2013.gadam izstrādes gaitā tika nolemts svītrot no pasākumu plāna tādu pasākumu kā paredzēt administratīvo atbildību ģenerāluzņēmējiem, kas, lai uzvarētu	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

				normatīvajos aktos.	konkursā, ir slēguši līgumus ar apakšuzņēmējiem, kas savus darbiniekus nodarbina neregistrēti, jo administratīvo sodu var piemērot tikai un vienīgi par tādu prasību neievērošanu, kuras noteiktas ārējā normatīvajā aktā.			
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Darbs ar sabiedrību						
	Pasākumi izvīrtā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
36.	Pozitīvo piemēru publiskošana – uzņēmēju un darba ņēmēju informācija par to, kāpēc tie maksā nodokļus.	Pastāvīgi	FM, VID	Tiek veicināta labprātīga nodokļu nomaksa. Sagatavota, publicēta un regulāri atjaunota informācija iestādes mājas lapā.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
37.	Negatīvo piemēru publiskošana ne tikai par atklātajiem lielajiem pārkāpumiem, bet arī ikdienā sastopamiem pārkāpumiem.	Pastāvīgi	FM, VID, EM, VDI, ZM, PVD	Sabiedrībai tiek skaidri parādīts kādas sekas var būt nodokļu nemaksāšanai. Kontrolējošo iestāžu interneta mājas lapās publicēti piemēri.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
38.	Īstenot un koordinēt komunikācijas aktivitātes sabiedrības izglītošanā par nodokļu maksāšanu un ēnu ekonomikas izskaušanu	Pastāvīgi	FM, VK	Pamatmērķis – vienkāršā un uzskatāmā veidā informēt sabiedrību par valsts budžetā nomaksāto nodokļu izlietojumu, valsts sniegto pakalpojumu kvalitātes saistīti ar nomaksāto nodokļu apjomu, nepieciešamību maksāt	Iekļauts VSS izsludinātajā „Valsts pārvaldes komunikācijas un koordinācijas pasākumu plāna 2010.-2012.gadam” projektā		Atbalsta	

				nodokļus, nepiedaloties ēnu ekonomikā. Paredzēts nodrošināt koordinētas un saskaņotas iesaistīto ministriju un citu atbildīgo institūciju komunikācijas aktivitātes.				
39.	Skaidri parādīt nodokļu maksātāju doto ieguldījumu pašvaldību infrastruktūras attīstībā, pakalpojumu nodrošināšanā.	Pastāvīgi	RAPLM	Veicina nodokļu labprātīgu samaksu, jo sabiedrība redz, ka tās samaksātie nodokļi aiziet arī tās ikdienas dzīves uzlabošanai. Pašvaldību mājas lapās regulāri tiek publicēta informācija par to, kam tiek tērēti iedzīvotāju maksātie nodokļi.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Ēnu ekonomikas apjoma samazināšana būvniecībā						
	Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
40.	Ciešāka sadarbība un informācijas apmaiņa starp VID un EM, lai no būvkomersantu reģistra tiktu izslēgti negodīgie komersanti	01.01.2011.	EM	Samazināta negodīga konkurence. Izstrādāti priekšlikumi informācijas apmaiņas uzlabošanai.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Ēnu ekonomikas apjoma samazināšana izložu un azartspēļu jomā						
	Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
41.	Noteikt, ka IAUI ir tiesības dot rīkojumu interneta pakalpojumu sniedzējiem veikt nelicencētu azartspēļu rīkotāju interneta protokolu un domēnu vārdu bloķēšanu.	01.07.2011.	FM, IAUI ,SM	Tiek ierobežotas nelegālu azartspēļu organizētāju aktivitātes, nepieļaujot nekontrolētu naudas līdzekļu plūsmu un neregistrētu spēlētāju		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

	ierobežojumus azartspēļu rādīšanai un reklāmai televīzijā.			internetā organizēšana ar īpaši paaugstinātas maksas tarifu īsziņām. Veikti grozījumi Azartspēļu un izložu likumā		līdzekļu ietvaros		
46.	Izstrādāt koncepciju azartspēļu iekārtu saslēgšanai vienotā tīklā, paredzot tajā, ka process veicams divos etapos. Pirmais posms – pāreja uz elektronisko skaitītāju lietošanu (atceļot mehānisko skaitītāju lietošanu) līdz 2012.gada 1.janvārim, otrais posms – iekārtu saslēgšana vienotā tīklā līdz 2015.gadam pie nosacījuma, ka IAU un komersantiem ir pietiekoši finanšu līdzekļi sistēmas izveidošanai un ieviešanai.	01.07.2011.	FM, IAU	Atvieglo uzraudzību un ieņēmumu plūsmas pārskatāmību. Izstrādāta koncepcija un iesniegta MK.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
47.	Samazināt nodokļa likmi interaktīvajām spēlēm no 10% uz 5% no ieņēmumiem, to pielīdzinot citu valstu likmju līmenim, tādējādi radot interesi pašlaik nelegāli darbojošiem organizatoriem no zemo nodokļu valstīm un citām valstīm pieprasīt un saņemt interneta azartspēļu organizēšanas licenci Latvijā.	01.07.2011.	FM, IAU	Šobrīd nodoklis vispār netiek iekasēts, jo nav legāli darbojošos organizatoru. Nodokļa likmes korekcija radītu priekšnoteikumus licences pieprasīšanai. Izstrādāti un iesniegti MK iesniegti grozījumi likumā „Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli”		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
48.	Jāparedz regulējums pokera turnīru organizēšanai un jānosaka atsevišķu nodokļa likmi pokera turnīru organizētājiem.	01.07.2011.	FM, IAU	Novērsta nelegālu pokera turnīru organizēšana dažādās izklaides vietās, pielietojot necaurskatāmu norēķinu metodes un interneta virtuālo naudu pārveidojot īstā naudā. Pašreiz esošā likme par kāršu galdu klasiskajos		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

				<p>kazino nav atbilstoša pokera turnīriem, līdz ar to veicina nelegālu turnīru rīkošanu. Veicot šīs izmaiņas tiktu nodrošināts, ka pokera spēles un turnīri noritētu licencētās spēļu vietās, tiktu ievērotas citas azartspēļu organizēšanai raksturīgās prasības.</p> <p>Izstrādāti un iesniegti MK grozījumi likumā „Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli”, MK noteikumi Azartspēļu un izložu organizācijas vienotā grāmatvedības uzskaites kārtība, MK noteikumi Izložu un azartspēļu organizēšanas un uzturēšanas uzraudzības un kontroles kārtība un citos saistītos normatīvajos aktos.</p>				
49.	Pārskatīt totalizatora nodokļa aprēķināšanas metodi, nosakot, ka ir jāveic nodokļa pārrēķins par gadu.	01.07.2011.	FM, IAUI, VID	<p>Precīzāk tiks noteikts maksājama nodokļa apmērs. Izstrādāti un iesniegti MK grozījumi likumā „Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli”</p>		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
50.	Noteikt, ka arī par izložu un azartspēļu nodokļa samaksas kavējumu tiek aprēķināta nokavējuma nauda 0,05% apmērā kā attiecībā uz citiem nodokļiem.	01.07.2011.	FM, VID, IAUI	<p>Tiek vienādota nokavējuma naudas aprēķināšanas kārtība. Izstrādāti un iesniegti MK grozījumi likumā „Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli”</p>		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
51.	Atteikties no valsts nodevas par marķējuma zīmju izsniegšanu attiecīgi palielinot nodokļa likmi azartspēļu iekārtām.	01.07.2011.	FM, IAUI	<p>Tiek samazināts administratīvais slogs. Izstrādāti un iesniegti MK grozījumi Azartspēļu un izložu likumā, Par izložu un</p>		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

				azartspēļu nodokli un nodevu, MK noteikumi Azartspēļu un izložu organizācijas vienotā grāmatvedības uzskaites kārtība, MK noteikumi Izložu un azartspēļu organizēšanas un uzturēšanas uzraudzības un kontroles kārtība un citos saistītos normatīvajos aktos.				
52.	Izvērtēt IIN maksāšanas kārtību par izmaksātajiem/saņemtajiem laimestiem.	01.01.2011.	FM, IAUI	Tiek samazināts to gadījumu skaits, kad ir centieni slēpt iegūto laimestu, lai nebūtu jāmaksā nodoklis. Sagatavots politikas plānošanas dokuments un iesniegts MK.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalstīt	
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Ēnu ekonomikas apjoma samazināšana transporta nozarē						
	Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
53.	Sagatavot un publiskot skaidrojumu VID muitas iestādēm un uzņēmējiem par tiesās pārstāvības izmantošanu muitas jomā, kurā ir ietverts arī skaidrojums par pārstāvja un pārstāvētās personas tiesībām un atbildību.	01.01.2011.	FM	Novērstas domstarpības VID, uzņēmēju un tiesu darbībā. Sagatavota un publiskota informācija.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
54.	Lai apkarotu nelegālus pasažieru pārvadājumus, papildināt Ministru kabineta 2008.gada 18.augusta noteikumus Nr. 665 „Autopārvadājumu kontroles kārtība”, tajos nosakot Iekšzemes pasažieru	01.04.2011.	SM, Autotransporta inspekcija	Uzlabota pasažieru pārvadājumu noteikumu ievērošana, kā arī regulāro un neregulāro, starptautisko un tālsatiksmes pārvadājumu kontrole. Izstrādāts un iesniegts MK		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

	pārvadājumu kontroli, t.i., nosakot detalizētu kārtību pasažieru pārvadājumu kontroles procesā, piemēram, nosakot kā Autotransporta inspekcijas kontrolieris, kontrolējot transportlīdzekļus, kas pārvadā pasažierus, pārbauda arī biļešu izsniegšanu, veicot biļetes kontrolpirkumu, kā arī tiesības veikt amata pienākumus bez attiecīga formas tērpa.			grozījums Ministru kabineta 2008.gada 18.augusta noteikumos Nr. 665 „Autopārvadājumu kontroles kārtība”				
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Ēnu ekonomikas apjoma samazināšana lauksaimniecībā, zivsaimniecībā, mežniecībā						
	Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
55.	Pilnveidot ziņošanas kārtību par sezonas darbinieku pieņemšanu darbā.	01.01.2011.	ZM, LM, FM	Samazina administratīvo slogu un samazina neprecizitātes sniegtajā informācijā. Sagatavoti priekšlikumi ziņošanas kārtības pilnveidošanai.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
56.	Izvērtēt nepieciešamību papildināt likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” 13. ⁴ pantu ar komersantiem, kas darbojas zivsaimniecības nozarē, nosakot produktus, kam būtu piemērojama īpašā PVN maksāšanas un priekšnodokļa atskaitīšanas kārtība.	01.01.2011.	FM, ZM	Veicinātu nozares darbību. Izstrādāts informatīvais ziņojums. Konstatēta šādu grozījumu nepieciešamība.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Ēnu ekonomikas apjoma samazināšana mazumtirdzniecībā						

	Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
57.	Izstrādāt priekšlikumus kases aparātu un kases sistēmu programmatūras uzraudzības nodrošināšanai tajos gadījumos, kad ir notikusi pretlikumīga iejaukšanās kases aparātu un kases sistēmu programmatūrā.	01.01.2011.	FM, VID	Būtiski palielinās iespējas atklāt un ierobežot krāpnieciskas darbības ar kases aparātiem un kases sistēmām, kuru rezultātā tiek slēpti vai samazināti ar nodokļiem apliekamie ieņēmumi. Izstrādāta koncepcija un iesniegta MK.		Piešķirto līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
58.	Nepieciešams pastiprināt atbildību par kases aparātu un kases sistēmu kontrollenšu nesaglabāšanu. Īpaši nepieciešams līdz brīdim, kad tiks sakārtota iepriekšējā uzdevumā minētā problēma.	01.02.2011.	VID, FM	Novērsta iespēja izvairīties no nodokļu maksāšanas. Izstrādāts un MK iesniegts grozījums APK.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
59.	Organizēt diskusiju par risinājumiem kā samazināt krāpšanās iespējas biļešu tirdzniecībā.	01.01.2011.	IeM, EM, PTAC, KM, FM, VID, TM	Tiek uzlabota kārtība, lai biļešu ieņēmumi tiktu uzrādīti proporcionāli pārdoto biļešu skaitam. Noteikta pasākumu rīkotāju un biļešu tirgotāju atbildība. Vienošanās par turpmākiem risinājumiem.		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	
	Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Ēnu ekonomikas apjoma samazināšana metālapstrādē						
	Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Darbības rezultāti un rādītāji Rezultāti	Alternatīva darbība vai priekšlikumi	Paredzētais finansējums un tā avoti	Darba grupa	MK
60.	Ieviest reverso PVN piemērošanas kārtību metāllūžņu savākšanai un pārstrādei.	01.07.2011.	FM	Novērstu krāpniecības ķēžu darbību metāllūžņu iepirkšanas posmā. Izstrādāti un MK iesniegti grozījumi likumā „Par		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

				pievienotās vērtības nodokli”				
61.	Pārskatīt IIN piemērošanu metāllūžņu pirmreizējai savākšanai no iedzīvotājiem.	01.01.2011.	FM	Tiek veicināta un administratīvi vienkāršota IIN samaksa metāllūžņu iepirkšanas posmā. Izstrādāti un MK iesniegti grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros	Atbalsta	

Finanšu ministrs

E.Repše

(Ministru kabineta
2010.gada 26. augusta
rīkojums Nr. 513)

**Pasākumu plāna ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences
nodrošināšanai 2010.–2013.gadam
kopsavilkums**

Pasākumu plāns ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai (turpmāk – pasākumu plāns) ir izstrādāts, lai izpildītu Ministru prezidenta 2010.gada 15.marta rīkojuma Nr.96 "Par darba grupu" 2.2.apakšpunktā doto uzdevumu – izstrādāt un līdz 2010.gada 1.jūnijam iesniegt Ministru kabinetā konceptuālus risinājumus ēnu ekonomikas apkarošanai.

Darba grupā piedalās sociālie partneri (Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Zemnieku saeima un Latvijas Darba devēju konfederācija) un Ekonomikas ministrijas, Tieslietu ministrijas, Zemkopības ministrijas, Satiksmes ministrijas, Labklājības ministrijas, Valsts kancelejas, Veselības ministrijas, Valsts policijas, Valsts ieņēmumu dienesta, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja, kā arī Latvijas Bankas un Centrālās statistikas pārvaldes speciālisti.

Kopš darba grupas izveidošanas ir notikušas deviņas sanāksmes. Papildus tam, lai apzinātu ēnu ekonomikas izpausmes un risinājumus tās apjoma mazināšanai konkrētās nozarēs, tika rīkotas atsevišķas tikšanās par būvniecības, lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības, transporta, loģistikas, metālapstrādes, izložu un azartspēļu, veselības aprūpes un tirdzniecības nozares jautājumiem, kurās piedalījās attiecīgo nozaru pārstāvji, kā arī atbildīgo ministriju, Finanšu ministrijas un Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvji.

Darba grupas sagatavotā pasākumu plāna mērķis ir padarīt darbošanos ēnu ekonomikā pēc iespējas neizdevīgāku, bet darbošanos legālajā ekonomikā – pēc iespējas izdevīgāku, atvieglojot pāreju uz legālo ekonomiku un uzlabojot komunikāciju starp publisko pārvaldi un sabiedrību.

Lai pasākumi ēnu ekonomikas apkarošanai radītu pēc iespējas mazāku negatīvu ietekmi uz tiem uzņēmējiem, kuri pilda savas saistības pret valsti, un radītu viņiem motivāciju arī turpmāk darboties legāli, darba grupa ierosina ieviest pasākumus, kas nodalītu uzņēmējus, kuri godīgi pilda savas saistības pret valsti, no uzņēmējiem, kuri saistīti ar ēnu ekonomiku, piemērojot tiem atšķirīgu attieksmi no valsts puses (izvērtēt iespējas izveidot uzticamo uzņēmēju sarakstu un Latvijas "atzītā komersanta" shēmu).

Viens no darba grupas piedāvātajiem rīcības virzieniem ir arī administratīvo prasību un to izpildes vienkāršošana (tai skaitā sistemātiski pārskatot noteiktās administratīvās prasības, atceļot nelietderīgās un traucējošās prasības).

Tā kā ekonomiskās krīzes apstākļos daudziem uzņēmumiem rodas grūtības izpildīt saistības nodokļu samaksas jomā un tas palielina risku, ka šie uzņēmumi varētu tikt likvidēti vai pievērsties ēnu ekonomikas aktivitātēm, darba plānā piedāvāti atbalsta pasākumi īslaicīgās grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, kas savu saistību izpildē sadarbojas ar valsti.

Lai samazinātu motivāciju darboties ēnu ekonomikā, ir jāsamazina iespējamais ieguvums, t.i., jāpalielina risks tikt atklātam, jāpilnveido sankciju sistēma, kas radītu būtiskus materiālos zaudējumus un ierobežotu attiecīgo personu iespējas turpināt neatļautās darbības, līdz ar to pasākumu plāns ietver uzdevumus kontrolējošo iestāžu administratīvās spējas celšanai, sodu palielinā-

šanai un kopējās sodu sistēmas pārskatīšanai. Tāpat jāierobežo ēnu ekonomikas dalībnieku pieeja sadarbības līgumiem ar valsti – iepirkumiem, projektiem, kā arī iespēja izmantot vienkāršotas administratīvās prasības.

Viens no būtiskākajiem iemesliem, kas attur ēnu ekonomikas dalībniekus no savas darbības legalizācijas, ir ar pārejas brīdi saistītie riski. Lai mazinātu šos riskus, darba grupa piedāvā paredzēt iespēju deklarēt nelegāli iegūtu līdzekļu uzkrājumus, samaksājot noteiktu nodokli.

Darba grupa ir piedāvājusi arī vairākus pasākumus, kas vienlaikus saistīti ar vairākiem rīcības virzieniem, tai skaitā nodokļu sistēmas efektivitātes celšanu un komunikācijas pasākumus.

Darba grupa piedāvā turpināt darbu, regulāri informējot Ministru kabinetu par progresu. Darba grupas uzdevums būs sekot šā plāna izpildei, kā arī, ja nepieciešams, izstrādāt jaunus priekšlikumus, ja, plānu īstenojot, kāda uzdevuma risināšana izrādīsies neiespējama, nedos gaidītos rezultātus vai kopējā mērķa sasniegšanai būs nepieciešami jauni risinājumi.

Plānā ir iekļauti visi darba grupas dalībnieku izteiktie priekšlikumi ēnu ekonomikas samazināšanai, legālas uzņēmējdarbības un godīgas konkurences veicināšanai. Atsevišķus pasākumus darba grupa nav atbalstījusi, taču, lai radītu pilnīgu priekšstatu par darba grupas sanāksmēs notikušajām diskusijām un izvērtētajiem priekšlikumiem, arī tie ir iekļauti pasākumu plāna 1.pielikumā, norādot darba grupas noraidošās attieksmes pamatojumu.

Pasākumu plāna izpilde nodrošināma atbilstoši piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.

Finanšu ministrs

E.Repše